

Kazatel: Josef Hurta

Čtení: Kaz 5, 9 – 19

Text: Gn 26, 15 – 25 *Pelištejci zasypali všechny studně, které vykopali Abrahamovi služebníci za Izákova otce Abrahama, a naplnili je prachem. Abimelek řekl Izákovi: "Odejdi od nás, neboť jsi mnohem mocnější než my." Izák tedy odtud odešel, utábořil se v Gerarském úvalu a usadil se tam. Znovu kopal studně, které vykopali za dnů jeho otce Abrahama a které po Abrahamově smrti Pelištejci zasypali. Pojmenoval je stejně jako jeho otec. Izákovi služebníci kopalí v tom úvalu a přišli na studni pramenité vody. Ale gerarští pastýři se s pastýři Izákovými přeli: "Ta voda patří nám!" Proto tu studni pojmenoval Esek (to je Váda), že se s ním vadili. Vykopali tedy jinou studni. O tu se také přeli, proto ji pojmenoval Sitná (to je Sočení). Pak postoupil dál a vykopal další studni; o tu se již nepřeli. Pojmenoval ji Rechobót (to je Prostorná) a řekl: "Teď už nám Hospodin poskytl prostor, abychom se mohli na zemi rozplodit." Odtud vystoupil do Beer-šeby. Tu noc se mu ukázal Hospodin a pravil: "Já jsem Bůh tvého otce Abrahama. Neboj se, jsem s tebou. Požehnám ti a rozmnožím tvé potomstvo kvůli Abrahamovi, svému služebníku." Izák tam vybudoval oltář a vzýval Hospodinovo jméno. Postavil tam také svůj stan a jeho služebníci tam vyhloubili studni.*

Bratři a sestry, jistě mi dáte za pravdu, že je to k zlosti, když se člověk s něčím pachtí, něco buduje, stará se, namáhá se, pracuje od rána do večera, dře od nevidím do nevidím, a pak někdo přijde a celé mu to zboří, zničí, pošlape, rozcupuje na kousičky nebo aspoň nemilosrdně zasype sžíravou kritikou. To by pak člověk nejraději se vším praštil a řekl si, že se na takovou práci příště nedá. Tuto zkušenost máme asi všichni. Jako ten Abraham či Izák.

Četli jsme, že Pelištejci zasypali všechny studně, které vykopali Abrahamovi služebníci za Izákova otce Abrahama, a naplnili je prachem. Kolik práce to jen dá vykopat studnu. V zemi, kde narazit na pramen je obrovské štěstí. A to tehdy neměli žádnou mechanizaci. Studna s pramenitou vodou je věc životně důležitá. Zajišťuje lidem pitnou vodu, nezbytnou pro přežití. Bez vody člověk umírá. Proč to ti Pelištejci udělali?

Když se Abraham usídlil v Kenaanské zemi, pobýval jako host v Geraru mezi Pelištejci. Důsledně přitom dbal na to, aby se s tamními obyvateli nesloučil. V pohanském prostředí zůstal vyznavačem Hospodinovým. A to bylo Pelištejcům trnem v oku. Zvláště, když závistivě pozorovali, jak Abrahamovi jeho Bůh žehná. Abraham nechal v Gerarské krajině vykopat několik studní. Po jeho smrti Pelištejci studny ihned zasypali. Chtěli tak nadobro vyhladit ze země památku na Abrahama. Mysleli si, že Abrahamova víra je teď nadobro mrtvá. Že namísto životodárné síly po něm už zbude jen prach a popel.

Avšak Abrahamova víra, navzdory usilovné snaze Pelištejců, přešla do další generace. Izák jako dědic Abrahamova požehnání víru v Hospodina nezradil a hrdě se hlásil k odkazu svého otce. Proto Pelištejci naléhali také na Izáka: "Odejdi od nás, neboť jsi mnohem mocnější než my." Izák tedy, jak čteme, odtud odešel, utábořil se v Gerarském úvalu a usadil se tam. A znovu kopal studně, které vykopali za dnů jeho otce Abrahama a které po Abrahamově smrti Pelištejci zasypali. Pojmenoval je stejně jako jeho otec. Tím se otevřeně hlásil k abrahamovské tradici, tak jako my se hlásíme k víře otců. Když Izákovi služebníci kopalí, narazili na pramenitou vodu. Tzn., že nevykopali jen nějakou sběrnou nádrž dešťové vody, ale skutečný pramen, což bylo něco mnohem vzácnějšího. Ale gerarští pastýři se s pastýři Izákovými přeli: "Ta voda patří nám!"

A teď jsme svědky dost neobvyklého Izákova postupu. On se nepouští do majetkoprávního sporu, netrvá na vlastnictví studny, jejíž vykopání dalo tolik úsilí a práce, ale klidně přenechá studnu Pelištejcům. Pouze jí dá jméno, které bude navždy připomínat rozepří mezi pastýři pelištejskými a Izákovými. A jde a kope další studnu. A ovšem scénář se opakuje. Znovu přišli Pelištejci a znovu se o ni přeli. A Izák jim ji opět přenechal a dal jí opět jméno, připomínající jejich spor. A zase jde dál a kope zase další studnu. A tímto postupem dojde až k tomu, že se Pelištejci nakonec přestanou o studny hádat. A je zajímavé slyšet, jaký závěr z toho Izák vyvodí: „Teď už nám Hospodin poskytl prostor, abychom se mohli na zemi rozplodit.“ Vnímá to celé jako Boží řízení. Ne Pelištejci, ale Hospodin jim tímto způsobem rozšířil prostor. A Izák po tom všem vybudoval Hospodinu oltář a vzýval Hospodinovo jméno. A jeho služebníci jakoby z radosti nad tím jdou a vykopou ještě jednu další studnu. Jakoby se řídili heslem, že pramenité vody není nikdy dost, tak prostě kopeme další a další studny, bez ohledu na to, jestli budou sloužit nám nebo cizím.

Bratři a sestry, mě na tomto příběhu fascinuje ta Izákova zarputilost, s jakou se vždy znovu a znovu pouští do práce. A dělá to tak i tehdy, když z dosaženého díla nemá žádný užitek. Když najde pramen, a někdo ho o něj připraví, tak prostě jde hledat další. Nelpí na tom, co dokázal. Nečiní si nárok na vodu, která je přece darem Hospodinovým. V konfliktech a rozmršcích není neústupný a nezasekne se na jednom sporu, který by zablokoval další práci.

Jak je to, bratři a sestry, s námi? Nám se spíše stává to, když se dostaneme do neřešitelných problémů, že nás to zablokuje, a my nejsme schopni pokračovat dál. Zabýváme se jedním sporem, zatímco bychom mohli klidně začít jinde a znova. Izák si uvolňuje cestu ústupem. Je to zvláštní, ale ústupnost ve sporech nemusí být vždy cestou zpátky nýbrž naopak cestou kupředu. Nám častokrát stačí malé nezdary a neúspěchy, a zbaví nás to chuti do práce. Když se nám nedaří, když nám někdo stále hází klacky pod nohy, když se musíme vzdát výsledků svého úsilí, tak to člověka odradí. A řekne si, už dost. Už nebudu nic dělat. Moje snažení, mé úsilí, má práce je marná. Lidské pachtění je jen marnost nad marnost, říká si často kazatel, a to nejen ten biblický starozákonní.

V jedné písni zpíváme: „Když pro zášť lidí v denní práci se všechna radost z díla ztrácí, dej sílu obstát v boji zlém a odpouštěním měnit zem!“ Izák, díky schopnosti odpouštět a také ale i díky schopnosti opouštět to, na co by si klidně

mohl činit vlastnický nárok, dokázal rozmnožit Boží požehnání i na pohany kolem sebe. Vždyť kdyby se Izák s nimi dal do křížku, nevzniklo by v gerarské krajině tolik studní s pramenitou vodou. A to je přece lepší než vítězoslavně a majetnický sedět jako žába na prameni a nikoho dalšího k němu nepustit.

A my, bratři a sestry, přece umíme kopat ve studni Božího slova, které je pro nás životodárnou silou, pramenem života. Ale ten pramen se má rozlévat doširoka, má se stát pramenem vody živé, o kterou se máme dělit, která nepatří jen nám ale i nevěřícím pohanům a Božím nepřítelům. Má to být studna Rechebót, to je Prostorná, neboť Hospodin nám dává prostor k dialogu a ke sdílení se ve víře. Jestliže se nám zdá, že v tom musíme začínat vždy od znovu a od nuly, pak vezme, že to není marnost, ale je to jen ku prospěchu věci. Byly doby, kdy církev majetnický seděla na Bibli a nedala ji lidem vůbec do rukou. Ale ta voda života patří nám všem. Nikdo nemá patent na život, na správnou teologii či na správný výklad Písma. Vlastníkem pramenů vody živé je Hospodin sám, a on je udílí, komu chce a jak chce. On vytváří prostor pro setkání a pro sdílení se.

Zbývá nám na závěr otázka. Co po nás v našem životě zůstává? Jsou to studny s čistou občerstvující vodou nebo prach a písek? Kopeme studny nebo je druhým zasypáváme? Necháváme druhé, aby též měli užitek z našeho hledání Boha, nebo jako farizeové sami do království Božího nevcházíme, a druhým v tom zabraňujeme? Odpověď nehledejme v Písmu, ale ve svém životě. V Písmu hledejme ten pramen, ten zdroj pravého a věčného života.

A neodpustím si ještě jednu, poslední myšlenku na závěr z poněkud jiného úhlu: Jistě je to k zlosti, když se člověk od malička zabývá hledáním Boha, chodí do náboženství, do nedělní, do mládeže, do kostela, a když už se zdá, že Boha našel, tak přijde tento svět a o jeho víru ho připraví. Ale věřte, že i tenkrát, když o výsledky svého duchovního hledání a budování přijdeme, tak má smysl začít zase od nuly, od znovu. I tenkrát, když přijdeme o své životní přesvědčení, o své věroučné jistoty, třeba tak, že nás o ně připraví ten Boží nepřítel, když nám vezme naše argumenty, když naše cesta života je lemována studněmi, které jsme museli opustit a které nesou jména našich zápasů víry, a když musíme svou víru budovat od začátku znovu, tak věřte, to sám Hospodin nám rozšiřuje prostor a rozhled a že to je ku prospěchu věci. Že má smysl znovu jít a znovu hledat ten životodárný pramen, zdroj a smysl života. Taková práce není nikdy v Pánu marná.

Modlitba: *Pane náš, děkujeme ti, že ty máš dostatek možností a prostoru, abys napojil naši žíznivou duši. Dej nám víru, že není nutné křečovitě lpět na tom, co už jsme získali, protože ty dáváš vždy znovu a bohatě. Za to ti děkujeme a vzýváme tvé jméno. Amen.*

Přímluvná modlitba: *Pane Ježíši Kriste, tobě předkládáme své prosby a přímluvy za lidi kolem nás. Za ty, kteří stále pracují a nevidí výsledky svého snažení. Prosíme za ty, kteří dělají těžkou práci, a nejsou za ni patřičně ohodnoceni. Prosíme i za ty, kteří se naopak práci vyhýbají. Prosíme za chudé i bohaté, za ty, kdo žijí v bídě i za ty, kdo nikdy skutečnou bídu nepoznali. Prosíme za syté, kteří nevěří hladovým. Prosíme za hladové a žízniví po životě. Za lidi vyprahlé, bez kořenů, duchovně prázdné. Prosíme za chudé duchem, za lidi obyčejné a prosté. Modlíme se za naši zemi, za naši společnost, za naše politiky. Modlíme se za tvou církev. Za naše sbory, faráře a presbytery. Prosíme za mír pro Izrael. Prosíme za nemocné, osamělé a trpící. Tobě, Pane, odevzdáváme sami sebe a prosíme, dávej nám ducha pokory, lásky a milosrdenství. Tobě buď sláva a čest až na věky. Amen.*